

Гайдаєнко Ю.М.

Студентка ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Чепульченко Т.О., к. ю. н., доц, ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Інститут лобіювання

"Лобізм" – термін, який означає розгалужену систему підприємств, організованих при законодавчих органах, які тиснуть на чиновників і законодавців заради прийняття рішень (законопроектів, тендерів, субсидій) у інтересах організацій, які ці групи представляють. У розвинених країнах лобісти – це висококваліфіковані професіонали, які збирають певну інформацію і схиляють державні органи до винесення рішення на користь тієї групи, інтереси якої вони представляють. Часто лобісти є посередниками між групами інтересів і політичними діячами, в тому числі законодавцями та членами уряду, тим самим роблячи істотний вплив на формування політичного курсу країни.

Слово "лобізм" має спірну оцінку у суспільстві, та несе в собі як легальний, так і "тіньовий" зміст. Якщо говорити про «тіньовий» лобізм, то, як правило, він набуває виключно негативного характеру, часто є синонімом до поняття «блат», «підкуп» або покупки голосів у меркантильних та тісних кругах на шкоду суспільним інтересам.

Вираженням негативного лобіювання є злочинний тиск на посадовців шляхом хабарництва та корупції, за допомогою яких потім ухвалюються управлінські рішення в інтересах певних груп осіб. Ми вважаємо, що лобізм сприймають як негативне явище саме через те, що воно піддається впливу з боку груп людей, які зацікавлені у прийнятті рішень.

Якщо дивитися на лобізм з позитивної точки зору, то він сприймається як звичайне життєво необхідне явище, який є інститутом демократичного процесу. Адже лобіювання є способом вираження і представництва групових інтересів – це один з факторів громади, як і існування у ньому цих різноманітних групових інтересів, кожний з яких наполегливо прагне привернути до себе увагу влади.

Повноцінний інститут лобіювання починає свій розвиток за присутністю двох обов'язкових умов, а саме: наявність багатогранних інтересів у суспільстві внаслідок його соціального поділу, та у разі збільшення доступності до державних органів, яке полягає в плюралізмі, що є характерним для народовладдя. Звичайно, влада не в змозі одночасно задовольнити потреби усіх, і саме тому з'являється питання порядку задоволення інтересів та питань. Звідси виникає намагання визначених груп та суспільства надати вплив на державу, задля схвалення державних органів на свій бік, яке заохочується певним винагородженням.

Лобізм може проявляється у різноманітних галузях, у залежності від того, де саме вирішується питання, виділяють законодавче, виконавче і судове лобіювання. Доречно буде сказано, що лобіювання є у засобах масової інформації, яке через свій досить великий вплив на свідомість людей у політиці рахується «четвертою гілкою влади».

Лобізм (у Європі та США) є досить престижним видом діяльності та вважається «п'ятою гілкою влади». Мета лобіювання залежить від рішення керівника, яке може бути правотворчим (лобіювання у законодавчих органах, яке виражається через нормативно – правові акти), правозастосовне (лобіювання через акти щодо застосування права) і право

інтерпретаційне (лобіювання через акти тлумачення права). Залежно від характеру інтересу, виділяють політичне, соціальне, економічне, фінансове й правове лобіювання.

Також лобіювання може поділятися на такі підрозділи як: «Лобіювання різних соціальних структур: громадських організацій, рухів, партій, груп (профспілки, підприємницькі союзи і т.д.). Наприклад, у США літні громадяни об'єднуються в асоціації, які захищають їхні права, здійснюють лобістську діяльність у Конгресі, організовують кампанії на користь чи проти тих чи інших заходів, що стосуються їхніх інтересів. Відомче лобіювання – це лобізм у Верховній Раді, Кабінеті Міністрів, державних органах.

Регіональне лобіювання – це вплив на владу з боку представників земель, республік, країв, областей, районів і інших місцевих утворень.

Іноземне лобіювання – це вплив закордонних "груп тиску" або національних громад на ті чи інші державні органи з метою домогтися від них певних рішень. Так, значне місце в структурах американського суспільства займають лобі єврейське, польське, арабське і ін.»[1, с.58]. Усі вони прагнуть просувати інтереси громад та країн за допомогою корупції та засобів масової інформації, які поступово переходять у вплив.

Офіційного інститут лобіювання в Україні немає, його тільки намагаються легалізувати, але коли до законодавців надходять законопроекти, то вони їх відкладають. Попри все, лобіювання в Україні здійснюється, але лобіювання іноземних інтересів є більш поширеними та актуальними, ніж власні. На сьогоднішній день розвиток нашої країни в системі демократичних країн світу, веде за собою багато питань, які потрібно вирішувати саме зараз.

На наш погляд, легітимізувати лобізм – це є вирішенням досить актуального питання на шляху побудови та розвитку країни, адже це є складовою суспільних відносин та є необхідним чинником демократії.

Список використаної літератури:

1. Лепехин В. Лоббизм. – М., 1995, с.58
2. Гельман В.Я. Інституційне будівництво та неформальні інститути в сучасній політиці. // Поліс, 2003, № 4, 6-25 с.
3. "Юридичний енциклопедичний словник". Під ред. М. М. Марченко, ТК "Велбі", видавництво "Проспект", 2006 р. - 867 с.